

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR-4101-25-02/2013

P/13/134

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/134 – Ochrona mieszkańców dużych miast przed hałasem.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Lesław Szabarski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87088 z dnia 3 grudnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2 – upoważnienie nr 87088) 2. Mariusz Orawczak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87089 z dnia 3 grudnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 2-3 – upoważnienie nr 87089)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Wałbrzychu Plac Magistracki 1, 58-300 Wałbrzych.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Roman Szelemej, Prezydent Miasta Wałbrzyskiego (dalej: „Prezydent Miasta”). (dowód: akta kontroli str. 5 – zaświadczenie o wyborze Prezydenta Miasta)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ działalność Urzędu Miasta w Wałbrzychu w roku 2013 (do 16 grudnia) w zakresie ochrony mieszkańców Wałbrzyskiego przed hałasem.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę ogólną uwzględniono przede wszystkim niezastosowanie się do wymogów wynikających z dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku², jak również z art. 117-119 i art. 179 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska³ oraz z art. 14 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw⁴, przewidujących sporządzenie i udostępnienie mapy akustycznej miasta Wałbrzyskiego oraz opracowania na tej podstawie i udostępniania programu ochrony środowiska przed hałasem dla aglomeracji wałbrzyskiej.

Badania kontrolne ujawniły ponadto nieprawidłowości z zakresu organizacji i nadzoru nad realizacją zadań związanych z ochroną mieszkańców przed hałasem, tj.: **[1]** przeciągające się w czasie przypisywanie obowiązków pracownikom komórki merytorycznej odpowiedzialnej w sprawach ochrony przed hałasem oraz brak szkoleń tych pracowników; **[2]** nieobejmowanie kontrolą zarządczą realizacji zadań dotyczących ochrony mieszkańców miasta przed hałasem; **[3]** nieinformowanie organów ochrony środowiska i inspekcji ochrony środowiska o stanie prac nad sporządzaniem map akustycznych i programu ochrony środowiska przed hałasem.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. L. 189 z 18 lipca 2002 r.

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 ze zm.

Poprawnie natomiast Urząd Miasta Wałbrzycha (dalej: „Urząd”) postępował ze skargami składanymi w sprawach dotyczących przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja wykonania zadań związanych z ochroną przed hałasem

1.1. Warunki organizacyjne i kadrowe do realizacji zadań ochrony przed hałasem

Opis stanu
faktycznego

W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, wprowadzonym zarządzeniem Prezydenta Miasta z dnia 1 kwietnia 2011 r. (ze zm.), nie zostały przewidziane zadania związane z ochroną przed hałasem. W okresie obowiązywania tego aktu wewnętrznego również zakresy czynności pracowników Urzędu nie obejmowały zadań związanych z ochroną przed hałasem.

W kolejnym Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, wprowadzonym zarządzeniem Prezydenta Miasta z dnia 2 stycznia 2013 r., zadania dotyczące ochrony przed hałasem przypisane zostały jednej z komórek organizacyjnych Urzędu, tj. Biuru Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Leśnictwa (dalej: „Biuro Ochrony Środowiska”) i obejmowały:

- opracowanie mapy akustycznej dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców wraz z programem przed hałasem,
- wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Analogiczne zadania ujęto w zakresach czynności z dnia 5 czerwca 2013 r. czterech pracowników Biura Ochrony Środowiska. Natomiast zakres czynności z dnia 3 czerwca 2013 r. kierownika Biura Ochrony Środowiska przewidywał jego odpowiedzialność za realizację zadań Biura Ochrony Środowiska pod kątem terminowości i zgodności z prawem, oraz pełnienie funkcji bezpośredniego przełożonego w stosunku do pracowników tej komórki organizacyjnej Urzędu zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego Urzędu.

Trzech z czterech pracowników Biura Ochrony Środowiska, którym przypisano zadania związane z ochroną przed hałasem⁵, legitymowało się wykształceniem wyższym w kierunku ochrony środowiska, a dwóch z nich odbyło szkolenie związane z wydawaniem decyzji administracyjnych w jednostkach samorządu terytorialnego. Czwarty z tych pracowników posiadał natomiast wykształcenie średnie (technik architektury krajobrazowej) i był zatrudniony na stanowisku pomocy administracyjnej. Z kolei kierownik Biura Ochrony Środowiska posiadał wykształcenie wyższe z zakresu mechaniki (specjalność: termoeenergetyka) oraz przeszedł m.in. szkolenie w zakresie oceny oddziaływania na środowisko w projektach finansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego. Żaden z pracowników Biura Ochrony Środowiska nie uczestniczył w szkoleniach związanych z ochroną mieszkańców miast przed hałasem, czy dotyczących opracowywania mapy akustycznej i programu ochrony środowiska przed hałasem.

(dowody: akta kontroli str. 6 – zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, str. 7-13 – wyciąg z Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, str. 14-15 – zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, str. 16-26 – wyciąg z Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, str. 27-33 – zakresy czynności pracowników Urzędu, str. 34 – schemat organizacyjny Urzędu)

⁵ W Biurze Ochrony Środowiska zatrudnionych było w sumie 8 osób (łącznie z kierownikiem).

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zadania związane z ochroną przed hałasem przypisane zostały do realizacji konkretnym pracownikom Biura Ochrony Środowiska w ich zakresach czynności z dnia 5 czerwca 2013 r., tj. dopiero 5 miesięcy po wprowadzeniu przez Prezydenta Miasta, zarządzeniem z dnia 2 stycznia 2013 r., Regulaminu Organizacyjnego Urzędu, gdzie zadania z tego obszaru przewidziane zostały do realizacji przez Biuro Ochrony Środowiska i określone jako opracowywanie mapy akustycznej dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców wraz z programem ochrony przed hałasem, oraz wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Na powyższą okoliczność Prezydent Miasta stwierdził m.in., że „Regulamin Organizacyjny UM z dnia 2 stycznia 2013 zawierał zapisy dotyczące zadań poszczególnych komórek. Kierownik BOŚ odpowiadał za realizację wszystkich zadań swojego biura i do niego należy rozdział zadań pomiędzy pracowników tak, aby zapewnić prawidłową realizację całości zadań. Dotychczasowi pracownicy UM, którzy weszli w skład BOŚ mieli zakresy dotychczasowe określone na piśmie. Kierownik przekazał ustnie wszystkim pracownikom, w tym przejętym ze starostwa 3 osobom, nowe zadania do wykonywania wynikające z przyjęcia praw powiatu przez miasto. Postanowił również, że po okresie próbnym, wystarczająco długim, aby dokonać weryfikacji przydzielonych zadań w zakresie równomierności obciążenia wszystkich pracowników dokona rozdziału ostatecznego, najbardziej korzystnego dla funkcjonowania BOŚ. Stąd, po zapoznaniu się ze skalą i ilością zadań, oraz mając już doświadczenie z poprzednich miesięcy, dopiero na początku czerwca br. ostatecznie przekazał pisemnie zakresy czynności swoim pracownikom”.

2. Przydzielenie obowiązków w zakresie realizacji zadań związanych z ochroną przed hałasem pracownikowi (zatrudnionemu w Biurze Ochrony Środowiska na stanowisku pomocy administracyjnej) nieposiadającemu odpowiednich kwalifikacji w tym zakresie, jak również nieobjęcie pracowników Biura Ochrony Środowiska (w tym jego kierownika) szkoleniami związanymi z ochroną mieszkańców miast przed hałasem, czy opracowywaniem mapy akustycznej i programu ochrony środowiska przed hałasem.

W związku z powyższym Prezydent Miasta podał, że „pod pojęciem opracowanie mapy akustycznej dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców wraz z programem ochrony przed hałasem w zakresach czynności rozumie się zebranie niezbędnych informacji i przygotowanie dokumentacji do zamówienia publicznego. Po wyłonieniu wykonawcy na wykonanie mapy akustycznej, pracownicy zostaną przeszkoleni z zakresu obsługi i wykorzystania systemu informatycznego mapy akustycznej”.

(dowód: akta kontroli str. 104-105 - wyjaśnienia Prezydenta Miasta)

1.2. Nadzór nad realizacją zadań dotyczących ochrony przed hałasem, w tym funkcjonowanie kontroli zarządczej

Opis stanu
faktycznego

Z dniem 1 stycznia 2013 r. przywrócony został miastu Wałbrzych status miasta na prawach powiatu⁶. W 2012 r. Urząd nie przekazywał do Ministerstwa Środowiska (dalej: „MŚ”) lub Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (dalej: „GIOŚ”)

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie przywrócenia miastu Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu oraz ustalenia granic powiatu wałbrzyskiego (Dz. U. z 2012 r., poz. 853).

informacji na temat map akustycznych i programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wałbrzycha, gdyż zadania te należały wówczas do obowiązków Starosty Wałbrzyskiego. Informacji z tego zakresu Urząd nie przekazywał do MŚ i GIOŚ również w 2013 r.

Skierowanym do Urzędu pismem z dnia 28 maja 2013 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu (dalej: „WIOŚ”) zwrócił się o informację na temat realizacji oraz przewidywanego terminu przekazania mapy akustycznej dla miasta Wałbrzycha. W odpowiedzi Urząd pismem z dnia 7 czerwca 2013 r. poinformował WIOŚ, że przewidział w swoim budżecie na 2013 r. środki finansowe na wykonanie mapy akustycznej ale „*znacznie za mało*”, a także, iż „*zbierane są informacje dotyczące wykonania ww. zadania dla miasta Wałbrzycha*”, „*mapa akustyczna zostanie wykonana po zgromadzeniu odpowiedniej ilości środków finansowych*”.

Pismem z dnia 17 września 2013 r. GIOŚ, „*jako odpowiedzialny za sprawozdawanie map akustycznych zgodnie z art. 10 ust. 2 dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego oraz Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku*”, zwrócił się do Urzędu „*o udzielenie informacji na temat stanu prac nad przedmiotowymi mapami*”. Przypomniął przy tym, że „*ostateczny termin wykonania map akustycznych upłynął 1 stycznia 2012 r. dla zarządzających drogami oraz 30 czerwca 2012 r. dla prezydentów miast*”. Wskazał także, iż do GIOŚ należy „*przesyłać wypełnione arkusze sprawozdawcze, o których informował w piśmie z dnia 29 lutego 2012 r.*”, a wykonane mapy akustyczne również „*do właściwych terytorialnie wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska*”. W odpowiedzi z dnia 1 października 2013 r. Urząd poinformował GIOŚ, że przewidział w budżecie na 2013 r. środki finansowe na wykonanie mapy akustycznej, ale w niewystarczającej ilości. Dodał przy tym, iż aktualnie zbierane są informacje dotyczące wykonania tego zadania, które zostanie zrealizowane po zgromadzeniu odpowiedniej ilości środków finansowych.

W 2012 r. oraz od 1 stycznia do 2 września 2013 r. w Urzędzie obowiązywały zasady kontroli zarządczej, wprowadzone zarządzeniem Prezydenta Miasta z dnia 15 marca 2011 r. Po tym terminie kontrola zarządcza funkcjonowania Biura Ochrony Środowiska sprawowana była w oparciu o Miejski System Zarządzania Jakością oraz zarządzenie Nr 1146/13 z dnia 2 września 2013 r. Prezydenta Miasta w sprawie zasad i sposobu wykonywania kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu oraz w jednostkach organizacyjnych Gminy Wałbrzych. W obowiązujących w Urzędzie planach celów i zadań oraz oceny ryzyka na 2013 r. nie wskazano zadań odnoszących się do ochrony środowiska przed hałasem. W dniu 17 lipca 2013 r. w Biurze Ochrony Środowiska przeprowadzany został audyt wewnętrzny w ramach Systemu Zarządzania Jakością, niemniej nie obejmował on zagadnień związanych z ochroną przed hałasem. W okresie objętym kontrolą nie były też przeprowadzane (zlecane) przez Urząd kontrole z zakresu ochrony mieszkańców przed hałasem. Wykonanie mapy akustycznej miasta Wałbrzycha i ewentualnie programu ochrony środowiska przed hałasem Urząd zaplanował w terminie do 31 grudnia 2014 r.

(dowody: akta kontroli str. 88 – pismo Urzędu do GIOŚ, str. 89-90 – pismo GIOŚ do Urzędu, str. 138-139 – żądanie dokumentów od Prezydenta Miasta i odpowiedź wraz z planem celów i zadań oraz oceny ryzyka dla Biura Ochrony Środowiska na 2014 r., str. 141-142 – karta audytu wewnętrznego, str. 143 – uzupełnienie odpowiedzi na żądanie dokumentów (2), str. 144 – zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie, str. 145-149 – procedury kontroli zarządczej, str. 150-162 – zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie organizacji

i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie, str. 163 – zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie powołania Pełnomocnika ds. Systemów Zarządzania i Kontroli Zarządczej)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprzekazywanie do MŚ i GIOŚ informacji na temat stanu prac nad przygotowaniem mapy akustycznej miasta Wałbrzycha i programu ochrony środowiska przed hałasem. Dopiero po otrzymaniu od WIOŚ i GIOŚ pism monitorujących, Urząd poinformował te instytucje o stanie realizacji i zamierzeniach w tym zakresie, tj. o gromadzeniu stosownych informacji i środków po kątem wykonania mapy akustycznej miasta Wałbrzycha.

(dowód: akta kontroli str. 88 – pismo Urzędu do GIOŚ, str. 89-90 – pismo GIOŚ do Urzędu, str. 91 – pismo Urzędu do WIOŚ, str. 92 – pismo WIOŚ do Urzędu)

2. Nieobjęcie kontrolą zarządczą realizacji przez Urząd zadań dotyczących ochrony mieszkańców miasta Wałbrzycha przed hałasem. W związku z powyższym Elżbieta Kalisz – Sekretarz Miasta Wałbrzycha, pełniąca od 23 września 2013 r. funkcję Pełnomocnika ds. Systemów Zarządzania i Kontroli Zarządczej, wskazała na uzyskanie z dniem 1 stycznia 2013 r. przez miasto Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu i podniosła, iż dopiero wówczas zadania z zakresu ochrony przed hałasem stały się zadaniami Prezydenta Miasta. Przyznała przy tym, że „w planach celów i zadań oraz oceny ryzyka na 2013 r., nie wskazano zadania dotyczącego ochrony środowiska przed hałasem”.

(dowód: akta kontroli str. 143 – wyjaśnienia Sekretarza Miasta Wałbrzycha)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Urzędu w zakresie organizacji, przygotowania i nadzoru zadań związanych z ochroną mieszkańców przed hałasem, z uwagi na: **[1]** kilkumiesięczne przypisywanie obowiązków pracownikom komórki merytorycznej w sprawach ochrony przed hałasem oraz brak szkoleń pracowników; **[2]** nieobejmowanie kontrolą zarządczą realizacji zadań dotyczących ochrony mieszkańców miasta przed hałasem; **[3]** nie informowanie organów ochrony środowiska i inspekcji ochrony środowiska o stanie prac nad sporządzaniem map akustycznych i programu ochrony środowiska przed hałasem.

2. Sporządzanie i udostępnianie mapy akustycznej

2.1. Terminowość sporządzenia mapy akustycznej

Opis stanu
faktycznego

W myśl dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, art. 117-118 i art. 179 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, a także art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw, istniał obowiązek sporządzenia do dnia 30 czerwca 2012 r. map akustycznych na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz terenów poza aglomeracjami dla dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znaczących obszarach. Obowiązek sporządzenia map dla aglomeracji należał do starosty, a dla dróg, linii kolejowych i lotnisk do zarządzającego daną infrastrukturą. Według informacji uzyskanej od Starosty Wałbrzyskiego w roku 2012 nie zlecono, ani nie wykonano mapy akustycznej dla miasta Wałbrzycha w związku z przyjęciem przez Radę Ministrów w dniu 10 lipca 2012 r. rozporządzenia w sprawie przywrócenia miastu Wałbrzych z dniem

1 stycznia 2013 r. statusu miasta na prawach powiatu. W rezultacie Zarząd Powiatu Wałbrzyskiego podjął decyzję o ograniczeniu planowanych wydatków budżetowych, w tym również przeznaczonych na realizację map akustycznych miasta Wałbrzycha, a w konsekwencji mapa taka nie powstała. Rozpoczęto tylko prace przygotowawcze do jej sporządzenia, tj. dotyczące oszacowania wartości usługi wykonania badań poziomu hałasu i opracowania mapy akustycznej, opisu przedmiotu i wzoru umowy zamówienia, oraz sporządzenia wzoru umowy zamówienia i innych istotnych warunków podanych w SIWZ.

Po odzyskaniu z dniem 1 stycznia 2013 r. przez miasto Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu, Urząd nie podejmował skonkretyzowanych i udokumentowanych działań w zakresie ochrony mieszkańców przed hałasem, zmierzających do opracowania mapy akustycznej miasta Wałbrzycha.

(dowody: akta kontroli str. 37 – żądanie udzielenia informacji i wyjaśnień od Starosty Wałbrzyskiego, str. 101-102 – żądanie wyjaśnień od Prezydenta Miasta (1), str. 108-133 – informacja Starosty Wałbrzyskiego w sprawie podejmowanych działań dla sporządzenia map akustycznych z załącznikami, str. 135 – pismo Zarządu Powiatu Wałbrzyskiego do naczelników wydziałów i kierowników komórek organizacyjnych Starostwa, str. 134 – pismo Starosty Wałbrzyskiego do GIOŚ, str. 136-137 – wyciąg z protokołu z posiedzenia Zarządu Powiatu Wałbrzyskiego, str. 103-106 – wyjaśnienia Prezydenta Miasta (1))

Ustalone
nieprawidłowości

Po przejęciu z dniem 1 stycznia 2013 r. od Starosty Wałbrzyskiego zadań w zakresie ochrony aglomeracji wałbrzyskiej przed hałasem, Urząd nie doprowadził do dnia 16 grudnia 2013 r. (dzień zakończenia kontroli) do przygotowania mapy akustycznej miasta Wałbrzycha.

W złożonych na tę okoliczność wyjaśnieniach Prezydent Miasta podał m.in., że *„BOŚ, a wcześniej Biuro Gospodarki Przestrzennej i Środowiska UM jeszcze przed zmianą statusu Wałbrzycha na miasto na prawach powiatu, gromadził informacje, które pozwoliłyby prawidłowo wykonać mapę akustyczną”*. Stwierdził także, iż *„zebrane przez BOŚ informacje m.in. w Instytucie Ochrony Środowiska w Warszawie, który koordynował na poziomie kraju wykonywanie map akustycznych, w miastach, które już posiadały wykonane mapy akustyczne, w starostwie wałbrzyskim (jeszcze w roku 2012) i firmach specjalizujących się w tej dziedzinie dowodziły, że koszt wykonania takiej mapy mieści się w granicach 600.000 zł - 1.000.000 zł”, ale „wszczęcie procedur przetargowych zarówno na konsultanta/specjalistę, jak i na mapę odłożono jednak do momentu zgromadzenia w budżecie miasta odpowiednich środków finansowych - min. 630.000 zł”*.

(dowód: akta kontroli str. 103-107 – wyjaśnienia Prezydenta Miasta (1))

2.2. Wybór wykonawcy mapy akustycznej i realizacja zamówienia

Opis stanu
faktycznego

W 2013 r. (do dnia zakończenia kontroli) Urząd nie sporządził specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej: „SIWZ”) oraz nie dokonał wyboru wykonawcy mapy akustycznej miasta Wałbrzycha.

Według Prezydenta Miasta *„w planie budżetowym na rok 2013 zostały zabezpieczone środki finansowe, ale znacznie za mało”, a „zarezerwowane środki, zdaniem merytorycznego biura - BOŚ, nie wystarczyły na prawidłowe przeprowadzenie procedur przetargowych”*, przy czym wpływ na sytuację finansową Urzędu miała informacja z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (pismo z dnia 3 lipca 2013 r.) o zmniejszeniu o połowę przewidywanych na 2013 r. wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska. Prezydent Miasta stwierdził także, iż *„obecnie Urząd Miejski w Wałbrzychu jest w trakcie prac nad projektem umowy oraz nad SIWZ w sprawie pozyskania specjalistów do sporządzenia specyfikacji*

istotnych warunków zamówienia, dotyczących wyłonienia wykonawcy opracowania map akustycznych i programów ochrony środowiska przed hałasem”.

(dowód: akta kontroli str. 103-106 – wyjaśnienia Prezydenta Miasta (1))

Ustalone
nieprawidłowości

Do dnia 16 grudnia 2013 r. Urząd nie przygotował SIWZ, ani nie dokonał wyboru wykonawcy mapy akustycznej miasta Wałbrzycha, co w konsekwencji skutkowało brakiem takiej mapy.

Wyjaśniając przyczyny tej zaszłości Prezydent Miasta stwierdził m.in., że „Urząd Miejski w Wałbrzychu realizuje zadania zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych i regulaminem postępowania w sprawach zamówień publicznych w UM. Właściwe biuro UM, w tym, wypadku Biuro Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Leśnictwa (BOŚ), przygotowuje wniosek o wszczęcie zamówienia opisując zadanie, jego wartość i podając wielkość środków przeznaczonych, oraz projekt umowy na zadania w oparciu o zapisy budżetu miasta na bieżący rok. BOŚ, a wcześniej Biuro Gospodarki Przestrzennej i Środowiska UM jeszcze przed zmianą statusu Wałbrzycha na miasto na prawach powiatu gromadził informację, które pozwoliłyby prawidłowo wykonać mapę akustyczną. Należy zaznaczyć, że przez kilka lat posiadania takiego obowiązku starosta wałbrzyski nie sporządził mapy akustycznej, doprowadzając do sytuacji przekroczenia granicznego terminu 30 czerwca 2012 r.”.

2.3. Stan akustyczny środowiska w mieście

Opis stanu
faktycznego

Przy braku mapy akustycznej miasta Wałbrzycha Urząd nie dysponował danymi o stanie akustycznym środowiska w aglomeracji wałbrzyskiej. Z posiadanych przez Urząd informacji z lat 2011-2012 (obejmujących częściowe mapy akustyczne dla dróg wojewódzkich DW 376 i DW 367, drogi wojewódzkiej DW 376 na odcinku Wałbrzych-Szczawno, drogi krajowej DK 35 na terenie Wałbrzychu) wynikało, że zagrożenia w zakresie hałasu drogowego (wskaźnik L_{DWN} z 2007 r.) dotyczyły:

- przekroczenia hałasu dla drogi DW 376: do 5 dB dla obszaru 0,071 km², od 5 do 10 dB dla 0,037 km², a od 10 do 15 dB dla 0,001 km²;
- przekroczenia hałasu dla drogi DW 367: do 5 dB dla obszaru 0,061 km², od 5 do 10 dB dla 0,054 km², a od 10 do 15 dB dla 0,011 km²;
- przekroczenia hałasu dla drogi DW 376 na odcinku Wałbrzych – Szczawno: do 5 dB dla obszaru 0,010 km²; od 5 do 10 dB dla 0,009 km², a od 10 do 15 dB dla 0,004 km²;
- przekroczenia hałasu dla drogi DK 35: do 5 dB dla obszaru 0,406 km², od 5 do 10 dB dla 0,272 km², od 10 do 15 dB dla 0,192 km², od 15 do 20 dB dla 0,149 km², a powyżej 20 dB dla 0,010 km²;
- lokali mieszkalnych położonych w miejscach przekroczenia hałasu: (a) przy drodze DW 376 - do 5 dB dla 25 lokali, od 5 do 10 dB dla 13 lokali; (b) przy drodze DW 367 - do 5 dB dla 87 lokali, od 5 do 10 dB dla 77 lokali, a od 10 do 15 dB dla 16 lokali; (c) przy drodze DW 376 na odcinku Wałbrzych – Szczawno - do 5 dB dla 3 lokali, od 5 do 10 dB dla 4 lokali, od 10 do 15 dB dla 1 lokalu; (d) przy drodze DK 35 - do 5 dB dla 798 lokali; od 5 do 10 dB dla 794 lokali, od 10 do 15 dB dla 713 lokali, od 15 do 20 dB dla 236 lokali;
- mieszkańców zagrożonych przekroczeniem hałasu: (a) przy drodze DW 376 - do 5 dB dla 100 osób, od 5 do 10 dB dla 53 osób, od 10 do 15 dB dla 1 osoby; (b) przy drodze DW 367 - do 5 dB dla 348 osób, od 5 do 10 dB dla 308 osób, od 10 do 15 dB dla 64 osób; (c) dla drogi DW 376 na odcinku Wałbrzych – Szczawno - do 5 dB dla 13 osób, od 5 do 10 dB dla 14 osób, od 10 do 15 dB dla 5 osób; (d)

przy drodze DK 35 - do 5 dB dla 2.227 osób, od 5 do 10 dB dla 2.211 osób, od 10 do 15 dB dla 1.986 osób i od 15 do 20dB dla 657 osób.

W przypadku analizowanych dróg wojewódzkich DW 376 i DW 367, odsetek osób zamieszkujących tereny, dla których w 2007 r. (na podstawie wskaźnika L_{DWN}) stan warunków akustycznych środowiska uznany został: za niedobry⁷ dla odpowiednio 99% i 91%, a za zły⁸ dla odpowiednio 1% i 9%.

(dowód: akta kontroli str. 95-100 – odpowiedź na żądanie dokumentów (2) wraz z zestawieniem dotyczącym zagrożenia hałasem – dla drogi DW 376, DW 367, DW 376 na odcinku Wałbrzych – Szczawno, DK 35, str. 240-250 – mapa akustyczna dla drogi wojewódzkiej DW 376 na odcinku Wałbrzych, str. 251-263 – mapa akustyczna dla drogi wojewódzkiej DW 367 na odcinku Wałbrzych)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w zakresie dotyczącym stanu akustycznego środowiska Wałbrzycha nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w 2013 r. Urzędu na rzecz sporządzenia i udostępnienia mapy akustycznej miasta Wałbrzycha, z uwagi na brak takiej mapy, a w szczególności nie przeprowadzenie procedury wyboru jej wykonawcy, w tym nie opracowanie SIWZ.

3. Opracowanie i udostępnianie programu ochrony środowiska przed hałasem

Opis stanu
faktycznego

W sytuacji braku mapy akustycznej dla aglomeracji miasta Wałbrzycha, nie powstał także program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny. Obowiązek opracowania takiego programu, ukierunkowanego na dostosowanie poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych, zawarty został:

(1) w dyrektywie 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, gdzie w art. 8 określono termin 18 lipca 2013 r. sporządzenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców, a w art. 9 obowiązek informowania społeczeństwa o stanie akustycznym środowiska poprzez udostępnianie i rozpowszechnianie przyjętego programu ochrony środowiska przed hałasem,

(2) w art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, oraz w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw.

Według⁹ kierownika Biura Ochrony Środowiska „*Biuro (...) nie przystąpiło w 2013 roku do sporządzenia programu ochrony środowiska przed hałasem. Warunkiem jest wcześniejsze wykonanie map akustycznych. Miasto posiada przekazane przez Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu mapy akustyczne dla dróg wojewódzkich nr 367 i nr 376 oraz będące w ZDKiUM mapy akustyczne dla drogi krajowej nr 35*”.

(dowód: akta kontroli str. 229 - wyjaśnienia Prezydenta Miasta)

W zakresie ochrony środowiska przed hałasem Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego opracował, m.in. dla miasta Wałbrzycha, kompleksowy „*Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-*

⁷ Niedobry – przekroczenie wskaźnika do 10 dB.

⁸ Zły – przekroczenie wskaźnika > 10dB.

⁹ informacje wyłączone przez NIK z podania do publicznej wiadomości na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.112.1198 ze zm.) oraz § 10 ust. 1 pkt 3 Zarządzenia Nr 23/2012 Prezesa NIK z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie udostępniania informacji publicznych przez NIK, tj. ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

2013” (dalej: „Program”), który przyjęty został Uchwałą Nr LIV/951/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2010 r. Swym zakresem program ten obejmuje tereny położone w sąsiedztwie najbardziej obciążonych ruchem samochodowym odcinków dróg krajowych oraz autostrad, zlokalizowanych w województwie dolnośląskim. Opracowany został na podstawie map akustycznych dla dróg krajowych, wykonanych w 2007 r. przez Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad. W Programie analizie poddano m.in. dwa odcinki drogi krajowej Nr 35 w obrębie miasta Wałbrzysza:

a) pierwszy z nich rozpoczyna się w km 20+962, a kończy w km 26+500 (Wałbrzych/przejście 2/ - Wałbrzych/przejście 3/) i składa się z dwóch odcinków położonych w obrębie miasta Wałbrzysza, przy czym jeden z nich rozpoczyna się na skrzyżowaniu drogi krajowej Nr 35 z drogą wojewódzką Nr 367 i kończy się na skrzyżowaniu drogi krajowej Nr 35 z drogą wojewódzką Nr 381, natomiast kolejny z nich rozpoczyna się na ww. skrzyżowaniu i kończy się na skrzyżowaniu drogi krajowej Nr 35 z ulicą Długą (jego otoczenie charakteryzuje się zwiększonym udziałem terenów zielonych);

b) drugi z nich rozpoczyna się w km 28+220 w miejscowości Wałbrzych (skrzyżowanie drogi krajowej Nr 35 z drogą wojewódzką Nr 376), a kończy w km 31+737 w miejscowości Świebodzice (skrzyżowanie dróg krajowych Nr 34 i Nr 35), przy czym w południowej części tego odcinka występuje zwarta zabudowa jednorodzinna z dużym udziałem terenów zielonych (Książański Park Krajobrazowy), a w odległości ok. 1 km znajduje się zamek Książ.

Analizowane w Programie odcinki drogi krajowej Nr 35 na terenie miasta Wałbrzysza posiadają wyższy od niskiego priorytet narażenia na hałas, przy czym odcinki od km 21+900 do km 22+400 i od km 23+550 do km 23+900, zakwalifikowane zostały do bardzo wysokich priorytetów hałasu ze względu na lokalizację budynków szpitalnych i szkolnych w zasięgu oddziaływania hałasu o poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne.

(dowód: akta kontroli str. 167-169 - uchwała Nr LIV/951/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego)

W ślad za art. 119 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, a w związku z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁰, w dniu 23 października 2009 r. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego podał do publicznej wiadomości informacje o opracowaniu projektu „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013” oraz o możliwości składania uwag i wniosków.

W ramach konsultacji społecznych mieszkańcy, władze samorządowe i zarządca dróg wnieśli 8 uwag i wniosków do projektu Programu. W związku z tymi konsultacjami preredagowane zostały zapisy projektu Programu m.in. do postaci przewidującej dla Starosty Powiatu Wałbrzyskiego podjęcie działań zmierzających do utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania dla terenów wskazanych w Programie. Objęcie Programem obszaru miasta Wałbrzysza miało także wspomóc działania zarządcy dróg na wskazanych odcinkach drogi Nr 35 w zakresie wykonania rozwiązań mających na celu ograniczenie hałasu komunikacyjnego w mieście Wałbrzychu, w tym realizację obwodnicy tego miasta.

¹⁰ Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.

(dowód: akta kontroli str. 170-173 - uzasadnienie do projektu uchwały Nr LIV/951/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego)

Dla odcinków dróg, którym przypisano bardzo wysoki oraz średni priorytet narażenia na oddziaływanie hałasu zaproponowano w Programie działania naprawcze, przewidziane do realizacji w pierwszej kolejności, a dotyczące m.in. zastosowania ekranów akustycznych, chroniących budynki szpitalne przed oddziaływaniem hałasu. Ponieważ w większości miejsc, które zostały zaliczone do bardzo wysokiego lub średniego priorytetu narażenia na oddziaływanie hałasu, nie było możliwości zastosowania ekranów akustycznych (z uwagi na bardzo bliską, w stosunku do krawędzi jezdni, lokalizację budynków podlegających ochronie akustycznej), w Programie zaproponowano w ich przypadku tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania.

Dodatkowym działaniem naprawczym, przewidzianym do realizacji w czasie obowiązywania Programu, była budowa obwodnicy miasta Wałbrzycha, wynikająca z planów inwestycyjnych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Budowa obwodnicy miała spowodować przejęcie przez nią części ruchu drogowego (szczególnie o charakterze tranzytowym), a w konsekwencji wpłynąć na poprawę klimatu akustycznego w sąsiedztwie istniejącego odcinka drogi krajowej Nr 35, przebiegającego w obrębie miasta Wałbrzycha.

(dowód: akta kontroli str. 174-189 - załącznik nr 1 (wypis) do uchwały Nr LIV/951/10 - „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013”)

Według¹¹ dyrektora Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu (dalej: „ZDKiUM”), „*priorytety narażenia na hałas, według których opracowany został zakres działań naprawczych przewidzianych dla drogi krajowej 35, opierały się na ówczynie obowiązującej treści rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Wobec ogłoszonej w 2012 r. zmiany ww. rozporządzenia, m.in. w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku powodowanego przez drogi, których wartość wzrosła w odniesieniu do poprzednio obowiązujących wymagań, tut. jednostka zaktualizuje mapę priorytetów ochrony przed hałasem komunikacyjnym i przewidziane do realizacji działania naprawcze*”.

(dowód: akta kontroli str. 226-227 - wyjaśnienia dyrektora ZDKiUM - załącznik do odpowiedzi)

Uchwałą Nr VIII/39/11 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 lutego 2011 r. przyjęta została „*Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2018*”, stanowiąca kontynuację przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/144/04 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 30 grudnia 2004 r. „*Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015*”. W wyniku uzgodnienia z właściwymi organami zakresu uchwalonej „Aktualizacji ...”, Urząd sporządził Prognozę oddziaływania na środowisko dla tej „Aktualizacji ...”.

(dowód: akta kontroli str. 190-191 - uchwała Nr VIII/39/11 Rady Miejskiej Wałbrzycha z 28 lutego 2011 r.,)

Według¹² kierownika Biura Ochrony Środowiska „*Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego*” zawierał zapisy, które uwzględnione zostały „*Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2018*”.

¹¹ Vide przypis 9.

¹² Vide przypis 9.

(dowód: akta kontroli str. 229 - wyjaśnienia kierownika Biura Ochrony Środowiska)

W „Aktualizacji ...” jako cel średniookresowy do 2018 r. zapisano m.in. „dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe”. Natomiast jako kierunki działań, realizujące cel średniookresowy związany z ochroną mieszkańców przed hałasem, przewidziano zadania:

- własne: (1) budowę ścieżek rowerowych, (2) wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego, (3) modernizację nawierzchni dróg, (4) usprawnianie organizacji ruchu drogowego, (5) przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu, (6) realizację wytycznych i zadań Programu ochrony Środowiska przed hałasem;
- koordynowane: (1) wykonywanie pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywanie wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem, (2) tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska, (3) tworzenie bazy danych na podstawie wyników uzyskanych z prowadzonego monitoringu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, od zarządców dróg publicznych z pomiarów emisji oraz zgłoszeń w związku z występującą uciążliwością emisji hałasu, (4) ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska, (5) szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska, (6) przebudowy i modernizacje dróg gminnych, (7) utrzymanie publicznych dróg gminnych i wewnętrznych, (8) utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania w związku z brakiem możliwości zastosowania ekranów akustycznych, (9) realizację wytycznych i zadań Programu ochrony Środowiska przed hałasem.

(dowód: akta kontroli str. 192-205 - Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2018 (wypis))

W 2012 r. w Urzędzie złożona została skarga na market „REAL”, zlokalizowany w Wałbrzychu przy ul. Kusocińskiego 4, dotycząca przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Przeprowadzone przez Urząd postępowanie w tej sprawie zakończyło się wydaniem przez Prezydenta Miasta decyzji BOŚ.6251.1.5196.2013 z dnia 7 maja 2013 r., orzekającej ustalenie dopuszczalnego poziomu hałasu dla tego obiektu handlowego na poziomie:

- 55 dB dla pory dziennej (godz. 6.00-22.00),
- 45 dB dla pory nocnej (godz. 22.00-6.00),

przewidzianych dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

W 2013 r. do Urzędu wpłynęła skarga na osobę prowadzącą działalność gospodarczą przy ul. Grottgera w Wałbrzychu, dotycząca przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. W dniu 4 grudnia 2013 r. Urząd wszczął postępowanie kontrolne w tej sprawie, które nie zostało sfinalizowane do dnia zakończenia niniejszej kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 224-225 - odpowiedź na prośbę o pisemne informacje i wyjaśnienia)

Ustalone
nieprawidłowości

W 2013 r. (do dnia 16 grudnia) Urząd nie doprowadził do opracowania programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów aglomeracji wałbrzyskiej, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, mimo obowiązku wynikającego m.in. z art. 119 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony

środowiska oraz z art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Urzędu dotyczącą opracowania i udostępniania programu ochrony środowiska przed hałasem dla aglomeracji wałbrzyskiej. Brak takiego programu miał miejsce w sytuacji istnienia ustawowego obowiązku jego posiadania, a także dysponowania danymi o występowaniu w obrębie Wałbrzycha obszarów zamieszkałych, zagrożonych przekroczeniem poziomu hałasu do 15 dB w przypadku dróg wojewódzkich DW 376 i DW 367 oraz do 20 dB w przypadku drogi krajowej Nr 35.

4. Realizacja programu ochrony środowiska przed hałasem.

Opis stanu faktycznego

W sytuacji niedysponowania programem ochrony środowiska przed hałasem dla obszarów aglomeracji wałbrzyskiej, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, Urząd nie realizował w latach 2012-2013 także działań naprawczych zapisanych w „Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013” i ukierunkowanych na poprawę klimatu akustycznego dla drogi krajowej Nr 35 (na odcinkach: Wałbrzych /przejście 2/ - Wałbrzych /przejście 3/, oraz Wałbrzych – Świebodzice), a w szczególności:

- działań zmierzających do utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania,
- budowy obwodnicy Wałbrzycha i związanej z tym redukcji natężenia ruchu,
- zastosowania ekranów akustycznych chroniących budynki szpitalne przed oddziaływaniem hałasu.

Według¹³dyrektora ZDKiUM „do końca 2012 r. zarząd nad drogą krajową 35 przebiegającą przez m. Wałbrzych pełniła Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Do tego czasu nie zostały zrealizowane żadne działania naprawcze zmierzające do poprawy klimatu akustycznego, określone w Programie (...), przewidziane do realizacji w latach 2010-2013. Uchwała budżetowa Gminy Wałbrzych na rok 2013 nie zakładała finansowania działań naprawczych o charakterze technicznym (budowa ekranów akustycznych) czy też budowy obwodnicy Wałbrzycha”.

Urząd podjął natomiast działania mające na celu ochronę przed hałasem komunikacyjnym, polegające – w myśl „Raportu z wykonania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2018” – na:

- 1) budowie ścieżek rowerowych:
 - Al. Podwale (3,4 km),
 - ul. Uczniowska (1,3 km),
 - ul. Wysockiego (1 km) – w trakcie realizacji,
- 2) modernizacji nawierzchni dróg:
 - budowa drogi gminnej stanowiącej część łącznika drogi wojewódzkiej nr 379 z ul. Uczniowską w Wałbrzychu (0,35 km),
 - remont ul. Pługa (1,72 km),
 - przebudowa ul. Uczniowskiej (1,3 km),
 - remont ul. Armii Krajowej (0,7 km),
 - remont ul. Makuszyńskiego (1 km),
 - remont ul. Sokołowskiego (0,35 km),

¹³ Vide przypis 9.

- remont ul. 11 Listopada (1,9 km),
- remont ul. Palisadowej (0,3 km),
- remont ul. Sikorskiego (1,1 km),
- przebudowa ul. Wysockiego wraz z budową 2 rond (1 km) – w trakcie realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 226-227 - wyjaśnienia dyrektora ZDKiUM, str. 230-236 - raport z wykonania Aktualizacji - wypis)

Roman Szelemej – Prezydent Miasta wyjaśnił, że „Gmina Wałbrzych realizuje zadania zapisane w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Wałbrzycha, które dotyczą m.in. obniżenia poziomu hałasu w środowisku. Zadania te to finansowane w latach 2012-13 na etapie projektowym i inwestycyjnym, np. remonty dróg, przebudowy skrzyżowania, budowa inteligentnej sygnalizacji świetlnej, budowa ścieżek rowerowych, całkowita wymiana taboru autobusowego w komunikacji miejskiej. Co więcej w roku 2012 współfinansowaliśmy remonty i przebudowy dróg innych zarządców dróg na terenie miasta. Wskazuje to wyraźnie na poważne podejście władz miasta do spraw ochrony środowiska. Wykonywanie zadań inwestycyjnych powodujących rzeczywiste zmniejszenie uciążliwości hałasu w przypadku ograniczonej ilości środków finansowych i olbrzymiej ilości potrzeb, jest korzystniejsze dla środowiska, niż wykonanie kosztowej mapy akustycznej”.

(dowód: akta kontroli str. 104 - wyjaśnienia Prezydenta Miasta (1))

Dla terenów leżących w sąsiedztwie drogi krajowej Nr 35, odcinków wskazanych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2018”, w 2012 r. uchwalone zostały trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obszarów pokopalnianych. Według wyjaśnień Roberta Szymali – Urbanisty Miasta Wałbrzycha „powyższe plany przeznaczają tereny położone od strony drogi krajowej nr 35 pod lasy, usługi oraz ogródki działkowe oddzielone od przedmiotowej drogi kompleksem zabudowy śródmiejskiej. Plany te ze względu na swoje położenie i uwarunkowanie terenowe nie wymagały wskazań określonych w ww. programie (bariery akustyczne, obszary ograniczonego użytkowania)”.

(dowód: akta kontroli str. 228 - wyjaśnienia Urbanisty Miasta Wałbrzycha)

W 2013 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego dla Miasta Wałbrzycha wydał dwa pozwolenia na użytkowanie na terenie Wałbrzycha obiektów „wrażliwych na hałas”, tj. pozwolenie na użytkowanie żłobka przy ul. Giserskiej w Wałbrzychu oraz Centrum Pulmonologicznego przy ul. Sokołowskiego w Wałbrzychu. W trakcie odbioru tych obiektów Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Wałbrzychu nie analizował i nie dokonywał pomiarów przestrzegania norm dopuszczalnego hałasu. Według Marioli Krauz - Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Wałbrzycha „przepisy ustawy Prawo budowlane nie nakładają na inwestora obowiązku dołączenia do wniosku o pozwolenie na użytkowanie pomiarów przestrzegania norm dopuszczalnego hałasu. Dla obiektów (...) kwestia jak wyżej nie była przedmiotem rozpatrywania”.

(dowód: akta kontroli str. 165-166 - odpowiedź PINB)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponieważ w badanym okresie nie powstał program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wałbrzycha, NIK odstępuje od oceny realizacji takiego programu.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, wnosi o:

1. Doprowadzenie do opracowania mapy akustycznej miasta Wałbrzycha.
2. Przygotowanie i wdrożenie – w oparciu o powstałą mapę akustyczną miasta Wałbrzycha – programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów aglomeracji wałbrzyskiej, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny.
3. Objęcie pracowników Urzędu, którym przypisano zadania z zakresu ochrony środowiska przed hałasem, szkoleniami dotyczącymi tego zagadnienia.
4. Objęcie kontrolą zarządczą realizacji przez Urząd zadań dotyczących ochrony środowiska przed hałasem.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 30 grudnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Kontroler nadzorujący:
Krzysztof Kubiak
Doradca ekonomiczny

.....
Podpis

.....
podpis

¹⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.